

Генерал-потпуковник Еса Пулкинен
генерални директор Војног штаба ЕУ

ЈЕДАН ПОГЛЕД НА ЕВРОПСКУ БЕЗБЕДНОСТ

ШТА ЈЕ ТО ЗА ШТА СЕ ДАНАС У ЕВРОПИ ВРЕДИ БОРИТИ, РАЗГРАНИЧЕЊЕ ОДБРАМБЕНЕ УЛОГЕ ЕУ И НАТО-а, НАЦИОНАЛНА ОДБРАНА КАО ОДГОВОРНОСТ СВАКЕ СУВЕРЕНЕ ДРЖАВЕ, ИЗАЗОВ ДА СЕ РАЗГРАНИЧЕ СУШТИНСКИ РАЗЛОЗИ А НЕ САМО СИМПТОМИ КОЈИ ПРЕТЕ БЕЗБЕДНОСТИ, АЛИ И ИМПРЕСИЈЕ О СРПСКИМ ВОЈНИЦИМА У МИСИЈАМА И ОПЕРАЦИЈАМА ЕУ – БИЛЕ СУ ТЕМЕ КОЈЕ СМО ПОКРЕНУЛИ У РАЗГОВОРУ С ГЕНЕРАЛНИМ ДИРЕКТОРОМ ВОЈНОГ ШТАБА ЕУ ГЕНЕРАЛ-ПОТПУКОВНИКОМ ЕСОМ ПУЛКИНЕНОМ

Пише Снежана ЂОКИЋ

Генерални директор Војног штаба Европске уније генерал-потпуковник Еса Пулкинен доживео је преломни тренутак у каријери упућивањем у Војни штаб ЕУ у Бриселу у периоду његовог оснивања, од 2000. до 2004. године. Његова каријера је у том тренутку добила међународни карактер, што је касније, 2008–2011, утрло пут именовану на позицију директора операција. Следио је положај команданта најсеверније бригаде у ЕУ, бригаде Јегер у Соданкили у Финској од 2004. до 2006, што генерал Пулкинен оцењује као драгоцену искуство. На садашњем месту је од маја 2016. године.

Протеклог месеца генерал Пулкинен допутовао је у наш регион: три дана провео је БиХ, у посети руководству и трупама EUFOR ALTHEA, а потом је посетио и Републику Србију. Том приликом састао се са начелником ГШ ВС генерал-потпуковником Миланом Мојсиловићем, државним секретаром Министарства одбране Александром Живковићем, в. д. помоћником министра за безбедносну политику Министарства спољних послова Бранимиром Филиповићем и шефицом Преговарачког тима за вођење преговора о приступању Републике Србије Европској унији др Тањом Мишчевић. Поред тога, гост из Финске одр-

жао је и предавање за припаднике ГШУ и обишао Центар за мировне операције ЗОК и Војномедицинску академију.

Разговор смо почели његовим очекивањима од доласка у Републику Србију.

– Очекујем добре састанке у Министарству одбране, Министарству спољних послова и Генералштабу. За Европу Србија је битан партнер и надам се унапређењу овог односа. Такође, радујем се посети Војномедицинској академији и Центру за мировне операције, будући да су то веома значајне институције, које доприносе европској безбедности.

Република Србија тренутно учествује у скоро свим војним мисијама и операцијама ЕУ. За нас је то значајно искуство, без обзира на број људи који у њима учествује. Занима нас Ваше вредновање учешћа Војске Србије у мисијама и операцијама ЕУ.

– Веома сам захвалан Србији због пружања подршке мисијама и операцијама EU CSDP. Веома је импресивно то што Србија тренутно учествује у скоро свим војним мисијама и операцијама ЕУ. Медицински капацитети које нам пружате ретко се данас проналазе, а професионализам ваших војника је на веома високом нивоу. Пружају-

Фото: Горан Станковић

ћи подршку нашим мисијама и операцијама, Србија показује солидарност са ЕУ и показује да подржава и промовише њене вредности.

Квантитет доприноса није увек битан. Србија обезбеђује висок квалитет када је реч о неким кључним капацитетима, и то државе чланице веома поштују.

Неки српски официри достигли су и до командних положаја у мировним снагама. Многи припадници Војске Србије су похваљивани. Како сагледавате њихову оспособљеност?

– Српски војници су изузетно оспособљени и стручни. Веома су професионални, а њихов допринос тимском духу мултинационалних снага упућених у наше мисије неоспорно је значајан.

Како дефинишете улогу и значај актуелног процеса који се односи на заједничко јачање евројске одбране од стране држава чланица? Можда бисте могли и да појасните на којим принципима и потребама тај процес почива и које су то вредности за које се данас треба у Европи борити?

– Глобална стратегија ЕУ дефинисана је у лето 2016. године, а главни циљ ове стратегије јесте постојање Уније спремне за одговор, јачање и заштиту. Од суштинске је важности то што је ЕУ, од те године, предузела значајне кораке на војном плану како би применила ову стратегију. То се јасно може видети у развоју разних безбедносних и одбрамбених пројеката и структура ЕУ у последње три године.

Суштина стратегије може се описати помоћу три интересне круга. Спољни круг представља глобалну димензију, односно европске вредности. Иако је Европа скуп великог броја нација и култура, ми делимо исте вредности демократског друштва у којем се поштују основна људска права. То су вредности које желимо да промовишемо и у областима које нас окружују. *Глобална солидарност* и *Заједничка сигурна и безбедна пољитика* представљају средства која Европа користи ради остварења тог циља. Европска унија у томе користи дипломатске, политичке и економске *алајне*.

Средњи круг представља интересе ЕУ. Претње као што су миграција, тероризам или међународни криминал приближавају се европским границама и угрожавају наше интересе, као и интересе трансатлантске заједнице, због тога што увек постоји могућност преливања на другу страну Атлантика. Изазов је у томе што морамо бити у стању да се позабавимо суштинским разлозима и областима ових претњи, а не само симптомима. Не постоји јединствен начин борбе против њих, тако да је кључ успеха у дугорочном интегрисаном приступу који комбинује све неопход-

не војне и цивилне капацитете за дугорочна решења. Изградња капацитета како би се помогло тим слабим нацијама да преузму одговорност и делују у сопственој земљи је, по мом мишљењу, циљ за који вреди радити. На тај начин ЕУ делује на терену у оквиру три мисије за обуку у Африци, у Малију, Централноафричкој Републици и Сомалији. Користимо интегрисани приступ у земљама у којима обучавамо и едукујемо војне и цивилне безбедносне актере како би преузели одговорност током обезбеђивања свог сигурног и безбедног окружења.

Унутрашњи круг јесте језгро најближе свим државама чланицама. Он представља идеју о заштити Европе и уједно обухвата европску територију. Европска унија није војна организација у истом смислу као што је НАТО, и не постоје ни амбиције, ни пројекти који би је претворили у то. Међутим, улога ЕУ је још увек заштита Европе, поготово у нормалним временима и током кризних ситуација које су мањих размера од ратова. Глобална стратегија ЕУ и њен план имплементације безбедности и одбране пружа јасан модел у вези са тим. Императив је да будемо у стању да одговоримо када у нашој близини дође до екстерних конфликта и кризних ситуација, за шта морамо унапред да изградимо капацитете, укључујући и неке снажније, војне, за деловање у случају потребе. То радимо у сарадњи с нашим партнерима како бисмо изградиле праву врсту капацитета и, што је најбитније, како бисмо допунили, а не дуплирали оне које већ постоје у државама чланицама.

У Европи се данас говори о националној војсци, јачању европске одбране и НАТО-у. Ово је помало збуњујуће и наводи на питање њихових улога и граница њихових мисија. Посебно су занимљиве границе које према заједничком јачању европске одбране поставља НАТО. Да ли се, дакле, њихове мисије и капацитети дуплирају?

– Национална одбрана увек је одговорност сваке суверене државе. Различите државе чланице ЕУ направиле су различите изборе у погледу своје политике одбране. Неке се ослањају на сопствене капацитете, неке су приступиле НАТО-у, а неке су ојачале своју одбрану путем билатералних или мултилатералних споразума са другим земљама. Јасно је да је улога НАТО-а да одврати (непријатеља), али и да одбрани Европу. Ангажман ЕУ је много шири у погледу војних и цивилних средстава и, у географском смислу, много распрострањенији од улоге коју има НАТО. Европска унија се бори против претњи као што су тероризам, трговина дрогом, трговина људима, масовне миграције и тако даље.

Улога ЕУ је прилично другачија од улоге коју има НАТО. Европска унија има шест војних и десет цивил-

Стиварањем бољих услова за животи у земљама појачаним рајом, као што су Сомалија, Мали и Централноафричка Република, намеравамо да локалном сивановништву понудимо бољу и светиљу будућности. Верујем да ће то, дугорочно издано, утицати на безбедност Европе.

Претпоставља се да су миграција, тероризам или међународни криминал приближавају се европским границама и угрожавају наше интересе, као и интересе француских заједница, због тога што увек постоји могућност преливања на другу страну Атлантика. Изазов је у томе што морамо бити у стању да се позабавимо суштинским разлозима и областима ових претњи, а не само симптомима.

них мисија и операција, углавном у Африци, где нам је циљ да се, интегрисаним приступом, позабавимо суштинским узроцима проблема. Стварањем бољих услова за живот у земљама погођеним ратом, као што су Сомалија, Мали и Централноафричка Република, намеравамо да локалном становништву понудимо бољу и светлију будућност. Верујем да ће то, дугорочно гледано, утицати на безбедност Европе.

Може се рећи да Заједничка безбедносна и одбрамбена политика ЕУ тежи одбрани Европе изван Европе, док је одбрана европске територије одговорност НАТО-а и појединачних суверених држава.

Како видите изазове који стоје пред јачањем Заједничке европске одбране, као што су дезинтеграциони процеси у ЕУ и односи са САД и НАТО-ом?

– Постоји јака политичка воља у државама чланицама ЕУ за јачањем војних капацитета ЕУ кроз неколико нових иницијатива, као што су Стална структурирана сарадња (PESCO) и Годишњи усклађени преглед одбране (CARD). Државе чланице ЕУ закључиле су правно обавезујући споразум у циљу даљег развоја капацитета.

У војном погледу ЕУ има веома добру и активну билатералну сарадњу са НАТО-ом и САД. У току су бројни активни пројекти са НАТО-ом, од којих можемо навести, на пример, сајбер, хибридни и војну мобилност. Када је реч о војсци САД, ми блиско сарађујемо, на пример, са US AFRICOM у вези са нашим мисијама за обуку у Африци. Уједињено Краљевство не напушта Европу, иако су усред Брегзита. Уверен сам да ће они и у будућности пружати допринос европској безбедности заједно са ЕУ.

Познато је да чланице ЕУ већ имају проблема са измишљањем обавеза према НАТО-у. Занима нас, зато, како се европска одбрана финансира?

– Европску одбрану финансирају државе чланице ЕУ. Заједничка безбедносна и одбрамбена политика ЕУ и циљна потрошња за одбрану НАТО у износу од 2%, међусобно су комплементарне. Државе чланице имају јединство снага и, уколико одлуче да пруже допринос некој операцији ЕУ неким капацитетима, оне ће саме направити избор. Сваки војни капацитет који се развија може се користити за мисије ЕУ, снаге НАТО-а за брзо реаговање или националне одбране, у складу са одлукама и приоритетима држава чланица.

Имајући све то у виду, мислите ли да су војни капацитети које развија ЕУ довољни да реше било који потенцијални конфликт на тлу Европе?

– ЕУ као таква не развија војне капацитете, већ подржава државе чланице да то чине. У том контексту она је установила такозвани пакет одбране ЕУ, са фокусом на три иницијативе. Прва је Годишњи усклађени преглед одбране (CARD), платформа за информисање и одлуке ради усклађивања и, можда, одређивања приоритета развоја и обезбеђивања војних капацитета. Друга иницијатива је Стална структурирана сарадња (PESCO) која превазилази установљене пројекте и обухвата око 20 обавеза које су државе чланице (25) преузеле и које су обавезујуће. Трећа иницијатива је у рукама комисије, зове се Фонд европске одбране (EDF) и обухвата Програм индустријског развоја европске одбране (EDIDP), који пружа финансијску подршку. Циљ ових иницијатива је јачање европске безбедности и одбране и оне би на крају требало да задовоље војне потребе које произилазе из Плана развоја способности (CDP), укључујући и утврђене мањкове у погледу Заједничке безбедносне и одбрамбене политике (CSDP). Капацитети дефинисани за потребе CSDP користе се само изван територије Уније, док ће други капацитети моћи да јачају европски стуб НАТО-а или националне одбране осталих европских држава које нису чланице Алијансе. Стога је на органима НАТО-а и сваке европске државе да процене да ли су њихови појединачни капацитети довољни да реше било који конфликт у Европи.

У овом тренутку постоји неколико мисија и операција под окриљем Заједничке безбедносне и одбрамбене политике ЕУ. Каква су њихова искуства?

– Наше мисије за обуку у Африци изграђују сигурније и безбедније окружење у тим земљама путем обуке њихових војних снага. Циљ ЕУ је да користи интегрисани приступ тако што обучава војне снаге, истовремено обучавајући и све остале органе безбедности, и тако што пружа савете у правном и политичком систему. То су дугорочне обавезе и њихово спровођење, по мом мишљењу, представља веома битан задатак за Европљане. Не можемо решити проблеме као што су масовне миграције подизањем зидова, али уколико успемо да створимо боље услове за живот у тим афричким земљама, онда можемо помоћи људима да изграде будућност за себе и своје породице, без потребе да напуштају земље порекла.!